

การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงงาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง

The Development of English Communicative ability through
Project-Based Learning for Mattayomsuksa 2 Students
of Chalermkwansatree School: Applying Authentic Assessment

ภคพร พัวพัน¹ สวนีย์ เสริมสุข²

Phakaphon Puapan, Suanee Sermsuk

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.3 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Our recommended places 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง Our recommended places 3) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ 4) แบบประเมินพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 7 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ คือนักเรียนมีความสามารถด้านการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การ

Received: 2022-09-04 Revised: 2022-10-08 Accepted: 2022-10-22

¹ สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Program in Educational Research and Evaluation, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: phakanoon@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

ประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ 2. ผลการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ; การสอนแบบโครงงาน; การประเมินผลตามสภาพจริง

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the effects of project-based learning on English communicative competence improvement of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment. 2) to compare the project-based learning achievement on English communicative competence improvement of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment. The research instruments used consisted of 1) the lesson plan on "Our recommended places" lesson 2) the achievement test of students' English communication on "Our recommended places" 3) Form for assessing English communication proficiency 4) Form for self-evaluation and participation in group activities. The data were analyzed by comparing the English communication competence of the students using Dependent Samples t-test. The result revealed that: 1. The result of teaching and learning through project-based learning to improve English communicative ability of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment, students' English communication was at good level that teaching and learning through project-based learning to improve English communicative ability of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment has the potential to improve students' English communication skills. 2. The project-based learning achievement on English communicative competence improvement of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment was higher than 75% and better than before using, at the significant of .01

Keywords: English Communicative Ability; Project-based Learning; Authentic Assessment

บทนำ (Introduction)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จึงนับได้ว่าภาษาอังกฤษ

เป็นภาษาสากลที่ติดต่อสื่อสารได้ทั่วโลกที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการสื่อสารไม่ว่าด้านภาษาเขียนหรือภาษาพูด ทุก ๆ ประเทศในทวีปเอเชียต่างส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ภาษาอังกฤษ จึงมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรของการเรียนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามกระแสของสังคม โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ ของคนไทย และพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับติดต่อสื่อสารได้โดย สามารถรับและส่งสาร และมีความรู้ความเข้าใจ สารสนเทศต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเน้นความรู้ ความสามารถของผู้เรียนด้านวัฒนธรรมและทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านคือ ทักษะการฟัง ทักษะการ พูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนไปพร้อม ๆ กัน (กรมวิชาการ, 2544) แต่ในทางปฏิบัติในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ครูมักจะยึดติดกับตำราและสอนโดยการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ส่วน มุ่งเน้นแต่ตัวภาษา เช่น คำศัพท์และไวยากรณ์เป็นหลัก มากกว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (Richards and Nunan, 1990) และส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะความสามารถด้านการพูดของผู้เรียน ยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง เด็กไทยเรียนภาษาอังกฤษเป็นเวลานาน ก็ยังไม่สามารถสื่อสารได้ถูกต้องตามสถานการณ์ที่เป็นจริง (กรมวิชาการ, 2542) ผู้วิจัยเป็นครูสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำหรับปัญหาในชั้นเรียนจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษยังไม่สามารถสื่อสารได้ถูกต้อง ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก และไม่มีความมั่นใจในการใช้ภาษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร หนึ่งในเทคนิควิธีที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันคือ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอน ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ วางแผน ค้นคว้า ข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม และยังเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และยังช่วยส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ผ่านการตอบคำถามปลายเปิด (Driving Questions) และผู้เรียนยังต้องคิดและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำโครงการร่วมกันอยู่ตลอด ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญและจำเป็นของทักษะในศตวรรษที่ 21 (Fried-Booth, 1986)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานนั้นมีขั้นตอนหลักที่สำคัญ อยู่ 3 ขั้นตอน (Fried-Booth, 1986; Ribe and Vidal, 1993; Kessler, 1992 อ้างถึงใน ธัญญา, 2561)

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผนการทำงาน (Launching the Project) เป็นขั้นตอนเน้นพัฒนาทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน เนื่องจากในขั้นนี้ผู้เรียนจะเลือกหัวข้อโครงการจากปัญหาหรือข้อสงสัยที่ตนเอง สนใจ วางแผนการดำเนินงานโดยการเขียนโครงร่างโครงการ และร่วมอภิปรายกับผู้สอนถึงเนื้อหาและขอบเขต ของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลโดยตัวเอง ส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่แนะนำ ให้คำปรึกษา และตั้งคำถามชี้แนะ (Diving Questions) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและทักษะการ แก้ไขปัญหา และนำไปสู่การวางแผนได้ถูกต้องและรัดกุม

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Scaffolding and Managing the Project) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ เช่น การออกไปสัมภาษณ์ การบันทึกเทป การเก็บรวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การจด บันทึก เป็นต้น ในขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสใช้ทักษะทางภาษาทั้งสี่ ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างเป็นธรรมชาตินอกจากนี้ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องเขียนรายงานผลการ ดำเนินการของกลุ่มในแบบบันทึก (weekly report) ว่าได้อะไรใหม่จากแหล่งใดบ้าง และแก้ไข้ปัญหาที่พบ ระหว่างการทำงานอย่างไร เป็นภาษาอังกฤษ

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำเสนอข้อมูลและการให้ข้อมูลแบบย้อนกลับ (Assessing and Presenting the Project) เป็นขั้นตอนที่เน้นพัฒนาทักษะการพูดและเขียนภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียน เนื่องจากในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องทำการสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่หามา เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้รับข้อเสนอแนะ และคำแนะนำ จากทั้งครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น เพื่อไป ปรับปรุงแก้ไขผลงาน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการสอนแบบโครงการเป็นฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับแนวคิดของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ยังสามารถผสมผสานกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่นอีกหลายวิธีเช่น การเรียนแบบร่วมมือ ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องสิริพร ศรีสมวงศ์ (2547) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในด้านความสามารถในการใช้ภาษา โครงการยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาด้วยตนเอง ดังคำกล่าวของกุกุยา แสงเดช (2545: 92) ที่ว่าโครงการเป็นกิจกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เป็นกิจกรรมที่เชื่อมต่อระหว่างภาษาที่เรียนมากับการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาที่เรียนมาฝึกปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการแสดงออกถึงข้อมูล การสื่อสารและความคิด

นอกจากวิธีสอนที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษแล้ว การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนและเป็น เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับครูในการกำกับติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการกำกับดูแลความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดเวลา (สุขแก้ว คำสอน, 2559) การวัดและการประเมินผลที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดก็คือ การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยรูปแบบดังกล่าวเป็นการประเมินผลจากงาน หรือผลงานที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินด้วยข้อสอบเลือกตอบแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงต่อในชีวิตประจำวัน (สมศักดิ์ ภูวิภา ดาวรรณ, 2544: 91) สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ในวิชาต่างๆ นอกจากนี้การประเมินผลตามสภาพจริง ยังเป็นการประเมินเชิงบวก เพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่น และความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้นเต็มศักยภาพ และเป็นเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจ การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงงาน โดยประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนในการใช้ทักษะนี้กับการศึกษา การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 13 ห้อง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.3 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลกที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Our recommended places
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง Our recommended places
3. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ
4. แบบประเมินพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 7 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ชั้นก่อนโครงการ ระยะเวลา 2 ชั่วโมง (ชั้นนำเสนอ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Our recommended places เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ จากนั้น จึงเริ่มการปฐมนิเทศบทเรียนโดยการบอกถึงเนื้อหาคร่าว ๆ ว่าในหน่วยการเรียนรู้นี้จะเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์สถานที่ โครงสร้างไวยากรณ์ของประโยค Present Simple Tense และ Past Simple Tense และการพูดประโยคแนะนำสถานที่ โดยเป็นเพียงการยกตัวอย่างบางส่วนให้นักเรียนเห็นภาพรวมว่าในหน่วยการเรียนรู้นี้นักเรียนจะต้องเรียนรู้เรื่องใดบ้าง

ครั้งที่ 2 (ชั้นฝึก ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) ในระยะนี้เป็นการจัดกิจกรรมโครงการตามสาระการเรียนรู้ควบคู่ไปกับความสนใจของนักเรียน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน โดยเลือกตามความสมัครใจของนักเรียน เมื่อแบ่งกลุ่มเสร็จแล้ว ครูจึงมอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนไปค้นคว้าภายในกลุ่มโดยการช่วยกันสืบค้นหาสถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สำคัญที่กลุ่มของตนเองสนใจในอินเทอร์เน็ตหรือหนังสือ พร้อมกับช่วยกันคิดบทสนทนาสั้น ๆ แสดงบทบาทสมมติเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว (สามารถปรับใช้จากตัวอย่างที่ครูมีให้ หรือสืบค้นเพิ่มเติมเองได้) จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติ (Role play) ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Google meet โดยใช้เวลาแต่ละกลุ่มในการพูดคุยปรึกษากันผ่านช่องทางออนไลน์ของแต่ละกลุ่มไม่เกิน 30 นาที และระยะเวลาในการออกมาแสดงบทบาทสมมติกลุ่มละไม่เกิน 10 นาที โดยบทสนทนาควรมีความยาวไม่ต่ำกว่าครึ่งหน้ากระดาษ A4 เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 จะมีประเมินความสามารถในการสื่อสารโดยครูผู้สอน เพื่อเป็นการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมและการประเมินในระยะที่ 1 ตามสภาพจริงของนักเรียน

ครั้งที่ 3 ชั้นดำเนินโครงการ ระยะเวลา 4 ชั่วโมง (Collecting data ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) เป็นการจัดกิจกรรมโครงการตามความสนใจโดยการมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ซึ่งคือการเลือกสถานที่ต่าง ๆ ที่กลุ่มตนเองสนใจ ห้ามซ้ำกัน จากนั้นจึงให้นักเรียนนั้นไปค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นั้น เพื่อนำข้อมูลมาเป็นส่วนหนึ่งในการทำชิ้นงานวิดีโอแนะนำสถานที่ตามแบบฉบับมัคคุเทศก์

ครั้งที่ 4 (Group preparation ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) โดยแต่ละกลุ่มสามารถคิดบทสนทนาเองได้ตามความเหมาะสม มีการปรึกษากันภายในกลุ่มและบันทึกความคืบหน้าอย่างเป็นระยะ ๆ มีครูคอยให้คำแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสม และแบบประเมินพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 5 และครั้งที่ 6 (3 Vlog มัคคุเทศก์บทบาทสมมติ ระยะเวลา 2 ชั่วโมง) แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอวิดีโอ Vlog มัคคุเทศก์บทบาทสมมติ ของกลุ่มตนเอง จะมีการใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน เพื่อเป็นการสะท้อนผลการจัดกิจกรรม

ครั้งที่ 7 ชั้นหลังโครงการ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง ในขั้นนี้จะเป็นการดำเนินตามโครงการใน ส่วนของการสรุปภาพรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด มีการถาม-ตอบ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนกันระหว่างครูกับนักเรียนนี้ ซึ่งถือเป็นการให้ข้อมูลตอบกลับแก่ครูได้นำไปปรับปรุง กิจกรรมการเรียนการสอนครั้งต่อไป ทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Our recommended places เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นผลสะท้อนกลับสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบโครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ และหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบวัด ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลของการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: โดยการสอนแบบโครงการ: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องคำศัพท์, การแต่งประโยค Present Simple Tense และ Past Simple Tense, รูปแบบประโยคในการแนะนำสถานที่ตามรูปแบบของมัคคุเทศก์ สามารถนำเรื่องที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้และพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษของตนเองได้ และนักเรียนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยประเมินตนเองและเพื่อนประเมิน ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้

2. ผลการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งในภาพรวมและจำแนกตามกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 18.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.76 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง พบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role play) Let me be your guide! ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้การสื่อสารภาษาอังกฤษ ช่วยกันทำกิจกรรมและรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน พบว่าหลังจากได้ทำกิจกรรม ว่านักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้นอยู่ในระดับดีมาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบโครงการ และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของการสอนแบบโครงการ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลของการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: โดยการสอนแบบโครงการ: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ตรงกับแนวคิดของ ไฮเนส (2002) ที่ว่า โครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วสมดุลกันในบริบทต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาทิพย์ สุตหนองบัว (2545) ที่พบว่า การสอนแบบโครงการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนสูงขึ้น และผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าการเปิดโอกาสให้เห็นแสดงความคิดเห็นและฝึกความเป็นผู้นำ อีกทั้งโครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษจากการปฏิบัติจริงโดยกระบวนการทำโครงการแบ่งได้เป็น 3 ชั้น ซึ่งในแต่ละชั้นตอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษตามขั้นตอนในการทำงาน ดังนี้

1) ชั้นก่อนโครงการ (Pre-project stage) นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อวางแผนในการทำโครงการวิเคราะห์ขั้นตอนในการทำโครงการมีโอกาสได้ฝึกความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนที่จะนำไปใช้ในการทำโครงการจริง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำโครงการของนักเรียนพบว่าโครงการเกิดปัญหาในการทำโครงการ เช่น นักเรียนบางคนสื่อสารภาษาอังกฤษไม่คล่องและไม่ทราบความหมายของคำศัพท์ แต่ในครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้คล่องขึ้น ทราบความหมายคำศัพท์ ตอบคำถามได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของครูที่พบว่าในโครงการ ครั้งที่ 1 นักเรียนสื่อสารไม่คล่องและมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์น้อย แต่ในครั้งที่ 2 นักเรียนสื่อสารให้คล่องกว่าเดิมแล้ว คำศัพท์กว้างขึ้นมีความมั่นใจในการสื่อสารตอบบทสนทนา

2) ชั้นดำเนินโครงการ (During-project stage) การสอนโครงการตามความสนใจ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ช่วยกันทำงานตามความรับผิดชอบของตน นำเอาข้อมูลที่ได้ไปนำเสนอ โดยแต่ละกลุ่มสามารถคิดบทบาทสมมติเองได้ตามความเหมาะสม ปรึกษากันภายในกลุ่ม จนถึงการนำเสนอโครงการจริงส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้นและข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

ระหว่างการเรียนการสอนที่แบบโครงการ พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: โดยการสอนแบบโครงการ: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 17.83 อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยประเมินตนเองและเพื่อนประเมินคนที่ 1 และเพื่อนประเมินคนที่ 2 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า พฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ค่าเฉลี่ยที่สูงสุด รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการให้ความร่วมมือในการทำงาน และด้านการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี แสดงว่า การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้

3) ชั้นหลังโครงการ (Post-project stage) ในขั้นนี้จะเป็นการดำเนินตามโครงการในส่วนของการสรุปภาพรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูกับนักเรียนนี้ ซึ่งถือเป็นการให้ข้อมูลตอบกลับแก่ครูได้นำไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งต่อไป เป็นผลสะท้อนกลับสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบโครงการ

2. ผลการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งในภาพรวมและจำแนกตามกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 18.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.76 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบโครงการ เพราะการสอนแบบโครงการที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้นนั้นมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินริเริ่มทำโครงการด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความสามารถของตนเองและสมาชิกภายในกลุ่มของตนเอง เน้นเนื้อหาที่เรียนหรือหัวข้อในการทำโครงการตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนนั้นได้ลงตัดสินใจและใช้เหตุผลร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มของตน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นผู้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง ทำให้เกิดการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกันและกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น.1) และมีการใช้ภาษาอังกฤษกับสถานการณ์เสมือนจริง (Role play) ที่เน้นการฝึกทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษแทนการท่องจำไวยากรณ์ มีการบูรณาการจากเนื้อหาที่ได้เรียนไปโดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้เรียนกับสถานการณ์ในชีวิตจริง อีกทั้งยังทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนทั้งภายในกลุ่มตนเองและระหว่างกลุ่มของนักเรียน โดยบทบาทของครูผู้สอนนั้นจะ

ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน กระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และแนะแนวทางที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนตลอดกระบวนการ (Stoller, 1998) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลสรุปที่ว่า การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ริเริ่มบทบาทในการเป็นผู้นำ มีการแบ่งหน้าที่และเกิดการปรึกษาหารือภายในกลุ่มของตนเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการทำโครงงานอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ออกมาเป็นชิ้นงานอย่างสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยที่ผู้เรียนนั้นเป็นผู้ออกแบบวิธีการเรียนการสอนเองได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบโครงงานนั้นสูงกว่าการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบทั่วไป (สุชาติพิทย์ สุดหนองบัว, 2545.) นอกจากนี้ก็ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนินฐา นาคน้อย (2550) ที่ว่า การใช้วิธีการสอนแบบโครงงานเพื่อการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนั้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นได้ กล่าวคือ นักเรียนสามารถนำภาษาอังกฤษไปเพื่อใช้ในการสื่อสารได้ดีมากขึ้นกว่าการเรียนภาษาอังกฤษโดยวิธีการการสอนแบบปกติทั่วไป เป็นต้น จากการอภิปรายเปรียบเทียบผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงถึงกับผลการวิจัยฉบับนี้นั้นแสดงให้เห็นว่าการนำวิธีการสอนแบบโครงงานมาปรับใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบกับการมีกิจกรรมต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรม อีกทั้งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองและกลุ่มของตน มีการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม สามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้มากขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในวิธีการสอนแบบโครงงาน พบว่า นักเรียนชอบการทำงานเป็นกลุ่ม กับการค้นคว้าหาข้อมูล นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ให้ความร่วมมือ แสดงความคิดเห็น ในการเตรียมนำเสนอโครงงานและการประเมินผลการทำงานร่วมกัน ดังนั้นในการสอนแบบโครงงานควรให้ความสำคัญกับการจัดกลุ่มนักเรียน โดยให้มีความสามารถละกัน มีเด็กเก่ง ปานกลางและเด็กอ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และทำงานร่วมกัน ตามความสามารถของตน เปิดโอกาสให้ช่วยเหลือกัน เรียนรู้ไปด้วยกัน เป็นการลดความแตกต่างระหว่างนักเรียนในห้องเรียน

2. จากผลการศึกษาพบว่า การสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์ผลงานของตน ดังนั้น ควรมีรางวัล หรือเกียรติบัตร ให้นักเรียน เพื่อเป็นกำลังใจและความภาคภูมิใจ เป็นแรงกระตุ้นในการเรียนภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาตัวเองต่อไป

3. ระยะเวลาในการทดลองที่กำหนดไว้ในช่วงของขั้นฝึก (Practice) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง ควรเพิ่มระยะเวลา เพื่อให้ครูผู้สอนคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือแนะนำเนื้อหาในการใช้บทเรียนและนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติลงพื้นที่สื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติจริง หรือใช้เทคนิคกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

2. ควรศึกษาตัวแปรตามอื่น เช่น การฟัง การอ่าน การเขียน แรงจูงใจ หรือเจตคติต่อการสอนแบบโครงงานในหัวข้ออื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ. (2542). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2544). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: โครงงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุศยา แสงเดช. (2545). ภาษาอังกฤษภาคปฏิบัติสำหรับครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2527). การประเมินในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ชนิษฐา นาคน้อย. (2550). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ กำแพงเพชร. ปริญญาโท. ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา กุลจลา. (2561). การใช้การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา. มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : เดอะโนว์เลจเซ็นเตอร์.
- สิริพร ศรีสมวงษ์. (2547: 54-59). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุขแก้ว คำสอน. (2559). การวิจัยเชิงประเมิน : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุธาทิพย์ สุตหนองบัว. (2545). การพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โครงงาน .ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Fried-Booth, D. (1986). *Project work*. Oxford: Oxford University Press.
- Haines, S. (2002). *English Project*. Pearson publishing. Bangkok.
- Kessler, C. (1992). *Cooperative language learning: A teacher's resource book*.
Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall Regents.
- Ribe, R and N. Vidal. (1993). *Project Work Step by Step Oxford*: Oxford University
Press.
- Richards, Jack C. & Nunan, David. (1990). *Second Language Teacher Education*.
New York: Cambridge University Press.
- Stoller, Fredricka L. (1998). *Project Work : A Means to Promote Language Content*.
English teaching Forum.